

**בס"ד. שיחת יום ד' פ' מקץ, כ"ה כסלו ה'תנשא"
לתפארת זקנים לוי יצחק וחכמות נשים
— לאחרי תפלת מנחה והדלקת נר ב' דחנוכה —**

בלתי מוגה

א. בכל מצוה ומצוה (כולל גם "מנהג ישראל (ש)תורה היא"¹) ישנו ענין כללי המהווה חלק מחיים והנהגה של יהדות,

— הן בנוגע לכאור"א מישראל בתור פרט, הן בנוגע להשפעתו על הזולת, ע"פ הציויי "ואהבת לרעך כמוך"², והן אצל כלל ישראל בתור עם שלם,

וגם בנוגע להפעולה דבנ"י על אוה"ע, שכן, ביחד עם זה שבנ"י הם "עם אחד"³ שמובדל מכל העמים בדתו ואורח-חייו, "דתיהם שונות מכל עם"³, צריכים להיות "בין העמים"³, להשתדל לפעול עליהם בדרכי נועם ובדרכי שלום שתהי' אצלם הנהגה אנושית ע"פ צדק ויושר⁴, עי"ז שפועל עליהם לקיים המצוות שנצטוו בני-נח⁵ —

שעי"ז ניתוסף גם בחיים כפשוטם, כי, כשמקיימים וממלאים רצונו של הקב"ה, מוסיף הקב"ה בברכותיו בחיי היום-יום, בבריאות ובפרנסה, שע"ז מתנהלים החיים מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף (א' הדברים הנחוצים ביותר), ולא עוד אלא שהקב"ה מוסיף גם בנתינת האפשרויות להפיץ עוד יותר יהדות, צדק ויושר, בכל הסביבה כולה.

ומזה מובן גם בנוגע להמצוה המיוחדת שמקיימים בכל יום משמונת ימי חנוכה (כבכל יו"ט שיש בו מצוה מיוחדת השייכת ליו"ט זה) — הדלקת נר חנוכה, כדלקמן.

ב. ובהקדמה:

הענין הכללי המשותף לכל עניני התורה ומצוותי' הו"ע האור, כמ"ש⁶ "נר מצוה ותורה אור", היינו, שכל מצוה היא "נר" ו"אור" שניתן ע"י הקב"ה

מצות הצדקה, הן בנוגע לעני כפשוטו (בממון). והן בנוגע לעני בדעת, בעניני יהדות וצדק ויושר, לעזור לו (גם ע"י ממון) שיוכל לחיות חיים אנושיים, ע"פ צדק ויושר, ובנוגע ליהודי, גם חיים יהודיים.

(5) ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"ח.

(6) משלי ו, כג.

(1) ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2.

(2) קדושים יט, יח.

(3) אסתר ג, ח.

(4) ולדוגמא: השלילה דגול — שאף א' אינו לוקח דבר השייך לזולתו, ואדרבה, כל א' צריך להשתדל לעזור לזולתו בהמצטרך לו, גם כשיש צורך ליתן מהממון שלו עבור הזולת — תוכנה של

על מנת להאיר את חייו, הן ברוחניות והן בגשמיות, הן בענייני קדושה והן בענייני חול.

במצוות התורה עצמם יש מצוות מיוחדות שבהם מודגש בגלוי ענין האור, כמו, מצות הדלקת נר שבת ויו"ט שניתנה לנשי ישראל, שתוכנה של מצוה זו להאיר את החדר והבית באור של יהדות באופן שהאור נראה בגלוי לעיני בשר, ולא עוד אלא שהאור דנר שבת ויו"ט מאיר את החדר כולו, ועי"ז יכול להתהלך בחדר מבלי שיכשל בדבר שנמצא בחדר שלולי אור הנר הי" יכול להכשל בו ("שלא יכשל בעץ או באבן"),⁷ ולא עוד אלא שיוכל להשתמש בו לתועלת הרצוי.

ויש להוסיף, שמצות הדלקת נר שבת ויו"ט שניתנה לנשי ישראל, שייכת וניתנה גם לבנות ישראל שלפני הנישואין, וגם לבנות שלא הגיעו עדיין לגיל דחיוב המצוות (בת-מצוה), כידוע המנהג בליובאוויטש שגם ילדה קטנה בגיל שלש שנים (ועוד לפני"ז) מדליקות נר שבת ויו"ט⁸, ובכך מתחילה להתכונן לתפקידה העיקרי, בבוא הזמן שתהי' "עקרת הבית", להאיר את הבית והמשפחה כולה באור של יהדות.

ג. ועד"ז בנדו"ד — מצות נר חנוכה:

אע"פ שהדלקת נר חנוכה אינה (כהדלקת נר שבת ויו"ט שהיא) כדי להאיר את החדר, ואדרבה, אסור להשתמש באור של נר חנוכה (כפי שאמרו זה-עתה⁹: "ואין לנו רשות להשתמש בהן") להאיר את החדר¹⁰, אלא החדר צ"ל מואר ע"י אור בפ"ע (מנורת חשמל וכיו"ב), מ"מ, תוכנה של המצוה הוא להדליק נר שדולק ומאיר לעיני בשר, הן ליהודי שמדליק את הנר, והן לכל העומדים מסביבו, גם כשנמצאים בחדר גדול, או בבית-כנסת ובית-מדרש גדול, כיון שההדלקה צ"ל באופן שכולם יראו את הנר הדולק ומאיר (פירסומי ניסא¹¹).

ויתירה מזה — שהאור דנר חנוכה הוא "על פתח ביתו מבחוץ"¹², היינו, שהאור פועל ומשפיע (לא רק בתוך הבית, אלא) גם מבחוץ, על אלו שנמצאים בחוץ, הן בנוגע לבני", והן בנוגע לאוה"ע, שגם הם רואים את האור דנר חנוכה.

ונמצא, שבהדלקת נר חנוכה זה מודגש ביותר הענין ד"נר מצוה ותורה אור", ופעולתו והשפעתו בדרכי נועם ובדרכי שלום בכל הסביבה כולה.

(10) שו"ע או"ח ר"ס תרעג.

(11) שם סתנע"ב ס"ב.

(12) שם סתנע"א ס"ה.

(7) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רסג.

(8) ראה לקו"ש חט"ו ע' 168 ואילך. ועוד.

(9) בנוסח "הנרות הללו".

ד. ועוד ענין עיקרי שבו מודגש העילוי המיוחד דנר חנוכה לגבי נר שבת ויו"ט:

לאחרי הלילה הראשון שבו מקיימים מצות הדלקת נר חנוכה בשלימותה, ובהקדמת שלשת הברכות: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר חנוכה", "שעשה נסים" ו"שהחיינו" – לא מסתפקים בשלימות זו, אלא מוסיפים ומדליקים¹³ בלילה השני שתי נרות (כפי שהדליקו זה-עתה בבית-הכנסת), ובלילה השלישי שלש נרות, וכן הלאה, "מוסיף והולך" מיום ליום.

ולא עוד אלא שהחידוש שבהדלקת נר חנוכה ש"מוסיף והולך" מיום ליום הוא במשך שבועה ימים רצופים (מיום שני עד יום שמיני), הכוללים כל שבעת ימי השבוע, שבעת ימי בראשית, שבעה ימים שמהם מורכב המשך חיי האדם, שחוזרים ונשנים בכל שבוע ושבוע, במשך כל החדשים והשנים. ונמצא, שבהדלקת נר חנוכה מודגשת ההוספה כ"נר מצוה ותורה אור" מיום ליום, בכל ימי השבוע, הכוללים כל המשך הזמן.

ה. עפ"ז מובן שמצות נר חנוכה מהווה הוראה כללית בחיי האדם:

גם יהודי שחי חיים יהודיים של יהדות בכל המובנים ובכל הפרטים, אין לו להסתפק במעמדו ומצבו בהוה, אלא צריך לידע שלהיותו בנו של הקב"ה, כמ"ש¹⁴ "בנים אתם לה' אלקיכם", שניתנה לו שליחות מאביו שבשמים להאיר את ביתו ואת הסביבה כולה כ"נר מצוה ותורה אור", עליו להוסיף וללכת "מחיל אל חיל"¹⁵, להוסיף ולהרבות באור וקדושה, בכל הענינים הטובים הדרושים לאדם בכלל וליהודי בפרט, וכזה גופא – לא רק להעמיד נר ולילך לדרכו, אלא להשתדל ולעשות כל התלוי בו שהנר ידלק ויאיר, הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע להסביבה כולה.

והנהגה זו צריכה להיות במשך כל שבעת ימי השבוע – יום ראשון, ביום שני, ביום שלישי, ביום רביעי, ביום חמישי, ביום הששי וביום השבת [כולל גם הענין המיוחד שבערב שבת שבו מכינים מדה כפולה, "לחם משנה"¹⁶, גם עבור יום השבת, שמזה למדים עוד ענין, שמלבד ההוספה ביום זה לגבי היום שלפניו, צריך להשתדל ולהכין ביום זה גם עבור יום המחרת, שכבר ביום זה מוסיף עוד יותר בכל עניני טוב וקדושה בתור הכנה להליכה מחיל אל חיל ביום המחרת], כמודגש בהוספה מיום ליום בשמונת ימי חנוכה,

(14) פ' ראה יד, א.

(15) תהלים פד, ח.

(16) בשלח טז, כב.

(13) אף שמברכים רק שתי ברכות – כיון

שברכת שהחיינו עולה לכל ימי חנוכה (ראה שם ר"ס תרעו).

שהולכים ומוסיפים באור מיום ליום במשך כל שבועת ימי השבוע הכוללים כל המשך הזמן, שכולם מאירים ב"נר מצוה ותורה אור" באופן ד"מוסיף והולך".

ו. ובנוגע לפועל – בשייכות להמתאספים בכינוס זה:

כאשר הקב"ה מברך את כאו"א מכם ומאתנו באריכות ימים ושנים טובות, עד מאה ועשרים שנה, שבהם חוזר ונשנה המחזור של שבועת ימי השבוע איך-ספור פעמים – צריכים לידע שלא זו בלבד שלא נחלשים, ח"ו, אלא אדרבה, כפי שלמדים מנר חנוכה שמיום ליום הולך וניתוסף באור, ובמילא ניתוסף גם בחוזק ובבריאות, הן בגשמיות והן ברוחניות, ומזה מובן שכשהקב"ה מוסיף ונותן עוד שנה ועוד שנה, ניתוסף יותר בבריאות ובשכל, ובעניני יהדות, "נר מצוה ותורה אור", כולל גם בנוגע להשפעה "על פתח ביתו מבחוץ", לפעול ולהשפיע על אלו שעדיין חסרים אצלם פרטים בחיי יהדות, כולל גם הידיעה שחיי יהדות הם הטובה האמיתית בחיי היום-יום בעוה"ז.

ובפשטות – גוף בריא ונשמה בריאה, כולל ובמיוחד בריאות של גוף יהודי, ע"י שמירת כשרות האכילה והשתי', ובריאות של נשמה יהודית, ע"י שהתחלת היום (לפני נטילת ידיים, ולפני כל פעולה אחרת) היא באמירת "מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך"¹⁷, שמודה להקב"ה על החזרת הנשמה חדשה ורגועה, כיון שמרגיש כך בפועל ממש, ולכן מודה ומברך להקב"ה¹⁸, ולא עוד אלא שמרגיש שהחיות ביום זה הוא בהתחדשות ובתוקף יותר מאשר ביום שלפנ"ו, כפי שמרגיש כאו"א מכם ומאתנו שבמשך השנה שחלפה מאז הכינוס בימי חנוכה בשנה שעברה, ניתוסף אצלו חיות וחוזק בכל עניני יהדות, הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לפעולה עם הזולת והסביבה.

ז. וכל הוספה בעניני יהדות בחיי היום-יום, כולל גם הוספה ביום זה עצמו, בזמן המנחה לגבי התחלת היום, ובזמן הדלקת נר חנוכה לגבי זמן המנחה, ממהרת ומזרזת עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו שתבוא במהירות גדולה יותר מכפי שמשערים, תיכף ומיד ממש, בהמשך לתפלת מנחה והדלקת נר שני דחנוכה, ובודאי לפני תפלת ערבית, ובמילא, תהי' הדלקת נר שלישי דחנוכה כביהמ"ק השלישי, כיון שעוד לפני"ו יקויים היעוד שאמרנו זה-עתה בסיומה של תפלת מנחה¹⁹: "אך צדיקים יודו לשמך ישבו

(18) שהרי אמירת הברכה ע"פ דין היא על דבר הנאה שמרגיש בא' החושים (ראה שו"ע אדה"ז אר"ח סמ"ו ס"ו).

(19) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 375. וש"נ.

(17) מקור הנוסח ד"מודה אני" הוא ב"סדר היום". הובא בעט"ז ריש שו"ע אר"ח. שו"ע אדה"ז ס"א ס"ה (ובמהדו"ת שם ס"ו). סידור אדה"ז בתחלתו.

ישרים את פניך"²⁰, "פניך" דייקא, הפנים והפנימיות של הקב"ה שקאי על ביהמ"ק, ובפרט ביהמ"ק השלישי, "מקדש אדניי כוננו ידיך"²¹.

וכדי למהר ולזרוז עוד יותר את הגאולה, נסיים בנתינת שליחות-מצוה לצדקה – "גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה"²².

ובפרט עי"ז שמלבד נתינת הצדקה ע"י כאו"א מכם בתור שליח, יוסיף כאו"א מכם בנתינת צדקה מהממון שלו (יחד עם ההוספה בעניני יהדות בכלל), שאז מוסיף הקב"ה עוד יותר "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"²³ בהקדמת וזירוז הגאולה יותר ויותר, תיכף ומיד ממש.

וממשיכים לחגוג את ימי החנוכה כולם יחדיו – "בנערנו ובזקנינו גו' בכנינו ובכנותינו"²⁴, מנער ועד זקן, מזקן ועד נער, ומנער קטן עד לזקן מופלג, עד מאה ועשרים שנה – בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, וב"מקדש אדניי כוננו ידיך".

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

(23) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז.

(24) בא יו"ד, ט.

(20) תהלים קמ, יד.

(21) בשלח טו, ז.

(22) כ"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז.